

Regenza ha relaschè las novas prescripziuns da chatscha

Communicaziun davart las ultimas tractativas da la regenza grischuna

■ La regenza grischuna ha approvà las prescripziuns da chatscha 2011. Perquai ch'ils effectivs da selvaschina èn sa revegnids èn vegnidas fatgas mo pitschnas midadas vi da las prescripziuns da chatscha. Ultra da quai ha la regenza approvà la creaziun d'in nov center administrativ regional a Tavau e formulà sia posiziun davart differents projects da consultaziun da la confederaziun. La regenza grischuna ha approvà las prescripziuns da chatscha 2011 e fatg mo pitschnas midadas vi da las prescripziuns da chatscha.

Ils effectivs da selvaschina èn sa revegnids

L'enviern cun pouca naiv 2010/11 èn sa disgraziads paucs animals da tut las spezia da selvaschina d'ungla. Entaifer dus onns è l'effectiv da tschiervs puspè sa revegnì cumpletmain da las perditas da l'enviern excepziunel 2008/09. Las inventarisaziuns da questa primavaira cumprovan quai clermain. Per regular ils buns effectivs da selvaschina vegn il plan da prelevaziun augmentà levamain per ils tschiervs ed il temp da chatscha sin chavriels vegn prolungà per quatter dis il settember.

En pliras regiuns dal chantun èn ils effectivs da chamutschs però clermain pli pitschens che anc avant 20 onns. Ils motifs per quai n'èn en la gronda part dals cas betg la chatscha, mabain en emprima lingia il squitsch permanentmain aut sin il spazi da viver dal chamutsch e sin la tschorvadad da chamutschs ch'è ina mal-sogna che chaschuna anc adina grondas perditas. Igl ha stuì vegnir constatà che las perditas pervia da la tschorvadad da chamutschs han in effect blier pli grond per la sostanza da l'effectiv da chamutschs ch'è mortoris d'enviern che capitin periodicamain. Per ch'ils effectivs possian sa remetter meglier vegn reduci il squitsch da chatscha sin chauras-chamutsch. Sco ils onns avant vegn reducida la chatscha sin chauras-chamutsch en tut il chantun a 13 dis ed en in territori da pilot vegnan las prescripziuns per stetes e per chauras-chamutsch formuladas en moda pli severa.

Las inventarisaziuns da la selvaschina manidla han purtà in maletg positiv. Tar las lieurs ed er tar las giaglinas selvadias vegnan constatads effectivs buns e stabils che permettian vinavant da chatschar questas spezia cun responsabladad.

Plinavant ha la regenza fixà ils temps da chatscha per la chatscha auta 2012 e resguardà en quest connex la proposta da l'uniun grischuna da chatschadras e da chatschaders da patenta. La chatscha auta ha lieu dals 3 fin ils 9 da settember 2012 sco er dals 17 fin ils 30 da settember 2012. Già l'onn passà èn vegnidas fixadas las datas da la chatscha auta 2011 che dura dals 3 fin ils 11 da settember 2011 sco er dals 19 fin ils 30 da settember 2011.

Per regular ils buns effectivs da selvaschina vegn il plan da prelevaziun augmentà levamain per ils tschiervs.

Nov center administrativ regional a Tavau

Il chantun Grischun planisescha da concentrar ils posts da servetsch chantunals da Tavau en in lieu. La regenza grischuna ha concludì da stgaffir in nov center administrativ regional.

La strategia chantunala d'immobiglias ha la finamira da stgaffir nov centers regional ch'èn repartids en l'entir chantun. A Glion ed a Roveredo èn tals già en funcziun ed els èn sa cumprovads en la pratica. Ils centers administrativs regional a Tusaun ed a Scuol vegnan realisads actualmain.

Sco proxim duai ussa vegnir realisà in center en la vischnanca da Tavau. Ultra da la polizia chantunala e da la procura publica cun circa 40 piazzas da lavur duain ulteriurs sis servetschs chantunals cun 24 collavuraturas e collavuratur ch'èn actualmain repartids sin sis differents lieus a Tavau vegnir unids en il nov edificiu d'administraziun. Tar quests posts da servetsch tutgan biros da l'uffizi da stimaziun, dal servetsch psicologic da scola, da la cussegliaziun da professiun e da carriera respectivamain dal center d'infurmaziun professiunala, da l'intermediaziun da lavur regionala e da la controlla da victualias.

Quests posts da servetsch duain prender alloschi en l'edificiu nov «Mainstation» directamain a la staziun da Tavau Plaz. Avant in pèr emnas èsi vegnì cumenzà cun las lavurs da construcziun da quest edificiu e la retratga è prevista per l'onn 2014.

Correcturas da la politica agrara 2014–2017

Cun la revisiun da la lescha d'agricultura vul il cussegl federal drizzar la politica agrara pli fitg sin la promoziun da prestaziuns d'utilità publica tras l'agricultura e serrar largias ch'existan tar las finami-

ras. Il chantun Grischun beneventa questa intenziun, sco che la regenza menziuna en sia resposta da consultaziun davart la politica agrara 2014–2017.

L'element central da la proposta è l'ulteriur svilup dal sistem da pajament direct. Tenor l'avis da la regenza sa laschan uschia impunder ils meds finanzials federals en moda pli effizienta ed augmentar l'acceptanza da la populaziun per il sustegn da l'agricultura. En vista a l'agricultura da muntogna porscha la revisiun da la lescha d'agricultura er l'ocasiun da prender per mauns e d'eliminar cun instruments adattads las mancanzas dal sistem existent, sco per exempel la perdita progredinta da terren da cultura, l'acquist supplementar da pavel che vegn pussibilità tras las contribuziuns e la surproducziun che vegn augmentada tras quai. La basa per quai è avant maun en il sistem nov.

Tenor l'opiniun da la regenza èsi anc necessari da far correcturas essenzialas per pudair cuntanscher las finamiras fixadas. Uschia ston vegnir promovidas pli fitg las prestaziuns d'utilità publica, en spezial da l'agricultura da muntogna. Ultra da quai sto la confederaziun resguardar meglier las relaziuns specificas dal territori da muntogna. En quest connex sto vegnir attribuida a la lavur da cultivaziun da territoris spundivs l'impurtanza correspondent. La qualità ecologica ch'è già oz fitg buna e la gronda participaziun a programs per il bain dals animals en il territori da muntogna duain er vegnir resguardadas cun concepir ils instruments e na dastgan betg chaschunar dischavantatgs envers la regiun da planira. Pervia da l'impurtanza da la tratga d'animals per il territori da muntogna pretenda la regenza la finala ch'i vegnian pajadas vinavant contribuziuns per la tratga d'animals sut cundiziuns da producziun pli difficilas, entant ch'ella è per-

enclatga cun l'aboliziun da las contribuziuns per tegnair animals da niz che maglian pavel sitg.

Infrastructura da viafier en il plan sectorial traffic

La regenza grischuna è da princip d'accord cun las adattaziuns e cun las cumplettaziuns 2012 che la confederaziun propona per il plan sectorial «traffic», part «infrastructura da la viafier» sco er cun il program da svilup strategic davart l'infrastructura da la viafier. Quai menziuna ella en sia audiziun a la confederaziun.

En spezial beneventa la regenza che la confederaziun vul augmentar il tact da mes'ura per il traffic lontan e ch'ella planisescha er mesiras per las viafiers privatas. Ella resguarda quai sco impurtant ch'il Grischun sco chantun turistic vegnia collià cun colliaziuns attractivas cun ils gronds centers e cun la piazza aviatica da Turitg.

Ord vista da la regenza èsi decisiv ch'il traject Turitg–Cuirra survegnia uschè baud sco pussaivel il tact da mes'ura e ch'ìls engrondiments ed ils projects necessari vegnian prendids svelt per mauns. Perquai pretenda ella che l'engrondiment dal traject per lung dal Lai Rivaun ad in traject cun binaris dubels restia en il plan sectorial «traffic». Plinavant renviescha la regenza al fatg che la relevanza d'infrastructuras da la viafier per il plan sectorial na stoppia betg mo vegnir fixada sin basa da criteris che la confederaziun prescriba (en spezial criteris da protecciun naziunals), mabain er tenor las directivas dals plans directivs chantunals.

Il schaner 2011 aveva il cussegl federal decidì da confruntar l'iniziativa da l'associaziun traffic ed ambient da la Svizra «Per il traffic public» cun in cuntraproject direct. Quel cuntogna tranter auter il program da svilup strategic, pli baud numnà Viafier 2030, per l'ulteriur svilup da l'infrastructura da viafier. La confederaziun ha l'intenziun d'integrar en il plan sectorial «traffic», part «infrastructura da la viafier», ils elements dal program da svilup strategic prendids en mira ch'èn relevants per il plan sectorial.

Concept dal territori per la Svizra

En sia posiziun beneventa la regenza da princip il concept dal territori per la Svizra. Quel è vegnì elavurà durant trais onns en in process participativ, quai vul dir en il rom d'ina cooperaziun cun ils medems dretgs da tut ils trais plauns statals confederaziun, chantuns e vischnancas. Quai n'hai anc mai dà enfin uss e quai vegn valità da princip sco positiv, perquai ch'i po nascher da quest proceder ina basa da discussiun cuminaivla per tut la Svizra ed ina idea cuminaivla davart il svilup territorial futur da la Svizra.

La regenza gavischa dentant che la confederaziun curregia in pèr mancanzas dal concept dal territori en la rectificaziun

che vegn fatga sunter la consultaziun. Uschia sto vegnir dà dapli pais a las ideas da svilup dal territori alpin e dal territori rural. Er sto l'impurtanza dal chantun Grischun sco lieu da turissem, da temp liber e da recreaziun vegnir accentuà en moda pli pregnant. Dapli atenziun duess er survegnir il sector da l'energia; en spezial sut l'aspect da la discussiun actuala davart il provediment d'energia sto l'impurtanza da la forza idraulica vegnir accentuada pli fitg e ses engrondiment sto vegnir promovì.

Ultra da quai ston vegnir resguardads en il concept dal territori – ultra dals moviments dal traffic pendular da lavur – er ils moviments dal traffic da temp liber. Enfin uss è quai vegnì negligì cumpletmain cun l'effect ch'il traffic da temp liber ch'è impurtant per il Grischun è vegnì sutvalità, schebain che 40% da tut ils viadis en il Grischun servan al traffic da temp liber. La finala duai l'axa Val dal Rain–San Bernardin vegnir resguardada pli fitg sco corridor dal nord al sid e – sco ad autras colliaziuns cun l'exteriur – sto er vegnir dà pais a l'axa vers l'Austria sur Sargans–Buchs–Feldkirch.

Quests puncts criticats ha il Grischun già pudì far valair cun success en la posiziun d'organisaziun guvernamentalas e spezializadas interchantunales ed ha rinforzà uschia la posiziun dal territori alpin e dal Grischun. En quai che pertutga la dumonda dal caracter liant dal concept dal territori punctuescha la regenza ch'il concept dal territori per la Svizra na possia avair – sco previs – nagina forza lianta, mabain mo il caracter d'in rom d'orientaziun. Tenor la costituziun federala è la planisaziun dal territori chausa dals chantuns.

Servetschs da telecomunicaziun

La regenza grischuna ha prendì posiziun davart ina midada da l'ordinaziun federala davart ils servetschs da telecomunicaziun. Cun la midada duai d'ina vart vegnir augmentada la rata da transmissiun da l'access a l'internet a bindel lad en il rom dal provediment da basa sin 1000/100 Kbit/s. Da l'autra vart duai il pretsch maximal fixà da la lescha per in access vegnir reduci a 55 francs per mais.

Per la regenza èn questas adattaziuns bain in pass en la dretga direcziun. Tuttina n'è ella betg perenclatga cun il project e pretenda meglieraziuns. Primo èn previs memia bieras excepziuns sco per exempel motivs economic che permettian als furniturs da prestaziuns da reducir la dimensiun da las prestaziuns. Gist en territoris perifers po quai chaschunar violaziuns da l'incumbensa concernent il provediment da basa. Secundo è l'augment previs da la rata da transmissiun memia pitschen e na correspunda lunschor betg pli als basegns actuals. E terzo n'èsi betg cler co ch'ina adattaziun svelta da la rata da datas duai vegnir realisada en il futur sch'ìls basegns sa midan.